

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Prima Pars Et Prima Secundæ Divi Thomæ Complectvntvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores & praxim spectantes, quæ peculiarem cum
Scholasticis habent connexionem, declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1659

Sect. II. Objectiones contra amorem Dei super omnia in substantia
naturalem.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13718

probum iudicet quis huiusmodi affectu dignum, eundemque illi sæpè naturaliter exhibeat: idem ergo circa Deum naturaliter & scire possumus, & facere.

VI. Sermo hic est de amore perfecto tum ex parte objecti, tum modo tendendi.

Quæstio itaque præfens procedit de amore Dei perfecto, tum ex parte modi tendendi, ut nimirum actus absolutus sit, non conditionatus, seu velleitas, tum etiam ex parte objecti, seu ut sit perfectè obediens, ut aiunt, vel formaliter & explicitè, ut cum quis directè vult Deo in omnibus obedire, vel saltem virtualiter; potest enim quis velle Deo etiam absolute aliquod bonum intrinsecum, ut sapientiam quam in eo considerat, aut immensitatem, & tamen simul habere animum, appetitum suum in aliquo objecto peccaminoso explendi. Imò habere quis potest animum non offendendi Deum in hac vel illâ materiâ particulari, non in omni, ut fideles habent non eum negandi, non tribuendi cultum illi debitum idolis, non blasphemias in eum proferendi, & tamen simul possunt velle eum offendere aliena rapiendo, fornicando, & similibus, & verò (quæ hominum miseria est) isthac nimis frequenter præstant. Amor itaque Dei, qui universalis non est, dicitur imperfectus ex parte objecti, alter autem qui solum est conditionatus, seu velleitas, imperfectus dicitur ex modo tendendi.

VII. Amor Dei perfectissimus, seu appreciativus.

Actus ergo perfectus amoris seu super omnia utramque hanc perfectionem continet, includitque insuper peculiarem modum tendendi actus in Deum, ita scilicet ut appreciativè cum non uni tantum vel alteri rei, hoc namque facit actus imperfectus, sed omnibus anteponat, esto quoad gradualementem intensionem actus res aliæ magis amari possint. Consistit itaque hæc appreciativa prælatio in modo tendendi actus voluntatis, quod quidvis velit potius, quam Deum offendere, qua de causâ amor obediens vocatur. Etsi verò non sit necessaria comparatio formalis & explicita respectu aliorum objectorum, imò sæpè non expedit ejusmodi comparationem fieri, cum aniam præbere possit peccandi, iis præsertim qui minus sunt in virtute radicati, est tamen amor super omnia comparatio quædam implicita respectu aliorum objectorum, quibus Deum hoc appreciativo modo præfert, ita ut si resolvatur actus, dicat, volo Deum præ omni aliâ re, vel malo quodlibet quam Deum offendere.

VIII. Cum nihil supernaturale in hoc actu reperitur, elici poterit virtutibus naturalibus.

Quod verò sit possibilis etiam huiusmodi actus amoris in substantiâ naturalis, probatur: nulla enim hic apparet supernaturalitas; bonitas quippe Dei, cum naturæ lumine cognosci possit, ut supra diximus de amore imperfecto, poterit & naturaliter amari: sicut enim Angelos ob bonitatem, quam in ipsis concipimus, actu naturali amare possumus, ita & amari potest Deus, cum ut auctor naturæ bonitatem habeat summè amabilem, multoque magis naturæ lumine cognoscibilem, quam sunt Angeli.

SECTIO SECUNDA.

Objectiones contra amorem Dei super omnia, in substantiâ naturalem.

I. Per actum amoris Dei super omnia,

DICES primò: hic amor est super omnia, ergo debet quis per illum amare Deum, etiam super seipsum, cum Deum amare debeat su-

per omnia; hoc autem videtur naturæ vires excedere. Respondetur actum illum in se continere quidem difficultatem, non tamen supernaturalitatem; sicut enim naturaliter amare quis potest rem publicam super seipsum sequè pro illius incolumitate, vitæ periculo exponere: ita à fortiori amare poterit Deum.

Nec obstat, quod ait Aristoteles lib. 9. Ethicorum cap. 8. Nempè hominem studiosum amore honesto seipsum magis diligere, quicquid enim facit, facit quia sibi honestum: hoc inquam non obstat, sermo namque est illo loco de bonis privatis, ut bene advertit Suarez hic lib. 1. cap. 30. & 31. num. 24. seu de amicis qui sunt particulares personæ, non verò respectu Dei: quod etiam expressè docet S. Thomas 1. p. q. 60. art. 5. ad 1. & 2. q. 26. art. 3. ad 1. & 2. dignitas quippe Dei, & dependentia quam res omnes ab ipso habent, utpote quibus ille est tota ratio existendi & bonitatis, postulat ut amor ipsius sit regula cujuscumque amoris creaturæ, etiam illius, quem creatura habet erga seipsum. Deinde non est mens Aristotelis negare amicitiam veram inter homines, sed erga rem publicam, cum certum apud omnes sit eam dari. Quare dictum illud in Ethicis, non ita accipiendum, quasi quisquis diligit amicum, aut patriam, diligere seipsum debeat in actu signato, sed solum in actu exercito; quatenus scilicet dum vult bonum patriæ, majus bonum vult & dat sibi, actum nimirum hunc honestum, qui quid multò præstantius est, quam sit bonum illud, quod vult patriæ, opes nimirum, aut aliud huiusmodi.

Dices secundo: hic actus esset & non esset amicitia erga Deum; esset ut supponimus; non enim est amor concupiscentiæ, ergo amicitia: non esset; amicitia namque est mutua, & requirit redamationem, hic autem actus non exigit ut Deus eum, qui ipsum sic amat, redanet, cum exerceri possit à peccatore, cumque naturalis sit, non potest exigere gratiam & amorem Dei. Respondetur nomen amicitia latius & strictius sumi: amicitia latè sumpta idem est ac affectus benevolentia, quo quis alterum amat propter ipsum, seu ut opponitur amori concupiscentiæ: strictè verò sumpta amicitia varias condiciones requirit, æqualitatem in primis quandam inter personas, ut ait Aristoteles, redamationem seu ut sit mutua, & quæ non lateat amicos, communicationem, & similia, & hoc sensu actus ille naturalis amoris, etiam super omnia, non est amicitia.

Qui ergo huiusmodi actu naturali diligeret Deum, licet quantum est ex parte suâ, seu affectivè, ut aiunt, esset conversus erga Deum, non tamen simpliciter, & effectivè, cum hic amor non habeat oppositionem cum peccato habituali, quamvis excludat peccatum omne actuale, sicut etiam excludit attritio, & propositum quodvis absolutum non peccandi de cætero, cum hoc enim proposito implicat componi ullum peccatum actuale. Quod verò non tollat amor hic peccatum habituale constat, nam alioqui homo solis naturæ viribus justificaretur, quod dici nequit; hic enim effectus tribuitur ad summum contritionis & charitatis supernaturali. Imò nec actus etiam charitatis seu amoris supernaturalis peccatum tollit ex naturâ suâ, & physicè, sed solum ex ordinatione & acceptatione divinâ: quare ex naturâ rei, & præciso omni favore Dei posset peccatum habituale manere simul cum actu dilectionis Dei super omnia, etiam supernaturali, ut in materiâ de penitentiâ, Deo dante, ostendatur.

Dices

Amor qui est super seipsum.

II. Quo sensu dicat Aristoteles hominem studiosum magis diligere seipsum.

Amor Dei est regula amoris omnium rerum creaturarum.

III. Hic actus amoris Dei est actus benevolentia, quamvis non sit amicitia mutua.

Amicitia strictius & latius sumitur.

IV. Actus naturalis amoris Dei converteret hominem ad Deum affectivè, non effectivè.

Actus etiam supernaturalis amoris Dei non tollit peccatum habituale ex naturâ suâ.

V. Dices tertio: in Scripturâ Conciliis & Patribus, quotiescumque sermo est de amore Dei, significatur actum illum esse supernaturalem, dicitur namque esse ex Deo, à Deo Patre, per Spiritum sanctum diffundi, & id genus alia, quæ gratiam illuminationis, seu sanctæ inspirationis ad actum amoris Dei super omnia requirere videntur, ergo hic actus erit semper supernaturalis.

VI. Respondetur intendere Scripturam homines ad consequendam salutem instruere, amor autem ad hunc finem necessarius, est amor supernaturalis, seu charitas, quare de hoc amore loquuntur divinæ literæ. Quod etiam de Conciliis & Patribus hoc modo dici potest: sicut enim, ut supra vidimus, dum de operatione bonâ loquuntur, de illâ sermone solâ sermonem instituunt, quæ ad vitam æternam conducit, ita idem à fortiori dicendum de actu dilectionis.

VII. Addo ex ipsis Conciliis fundamentum desumi, duplicem hunc amorem distinguendi, & Patres in iis de amore tantum supernaturali fuisse locutos: sic enim in Concilio Arausicano, & præcipue Tridentino adduntur, ut dixi, particule illæ *Sicut oportet ad justificationem*, ergo manifestè significant possibilem esse amorem alium inferiorem, qui ut fiat, auxilio gratiæ & inspiratione Spiritus sancti non indiget. Quare Concilium Tridentinum, ut aperte demonstraret de illâ se dilectione loqui, quæ Deum respicit ut auctorem supernaturalem & gratiæ, hanc conclusionem addidit, *illiusque (nempe Deum) tanquam omnis iustitiæ fontem diligere incipiunt.*

VIII. Dicendum itaque cum Scoto in 2. d. 28. & alibi, quem sequuntur communiter Scotistæ, Cajetano hic, q. 109. art. 3. & 4. Molinâ in concordia q. 14. art. 14. Lorcâ hic d. 5. & videtur mens Suarezii hic lib. 1. cap. 30. 31. & 34. num. 22. possibilem esse actum amoris Dei super omnia, in substantiâ naturalem, qui proinde solius naturæ viribus, & sine auxilio gratiæ elici possit.

SECTIO TERTIA.

Utrum amor naturalis & supernaturalis differre debeant ex parte objecti.

I. HÆc quaestio ad materiam de fide, vel charitate propriè spectat, ubi latè discussi solet. Pro præsentî dico universim aliunde quàm ab objecto distinctionem actuum, tum intellectus tum voluntatis desumi, nempe ex principiis. Et quidem si, non actiones tantum, sed etiam actus intellectus & voluntatis, seu qualitates sint modi, ut aliqui volunt, & uniones sui ad subiectum, etiam si sint representationes ejusdem omnino objecti, specie differant necesse est pro diversitate subiecti, cum diversus respectus transcendentalis in unâ reluceat, quæ non relucet in aliâ, & sicut respectus intentionalis ad duo objecta, puta albedinem & nigredinem, reddit visiones aut intellectiones specie diversas, licet subiectum sit idem, à fortiori id præstabit respectus physicus ad diversa subiecta.

II. Imò etiam si qualitates hæc non sint modi, existimo posse actus intellectus aut voluntatis respectu ejusdem omnino objecti distinguere specie; ut si actus aliquis intellectus intuitivè representans hanc

numero albedinem, petat ex naturâ suâ procedere ab Angelo, & illum solum connaturaliter informare, alius verò actus representans intuitivè eandem albedinem petat connaturaliter informare animam, hi duo actus differunt specie; in uno quippe illorum relucebit prædicatum intrinsecum diversum à prædicatis intrinsecis alterius: sicut namque dependentia essentialis à principiis specie distinctis facit distinctionem specificam in actionibus, ita dependentia connaturalis idem præstabit in qualitibus.

Voluntas aliunde distinguatur quàm ab objecto.

Ad rem ergo præsentem similiter probabile videtur, ad hoc ut amor naturalis & supernaturalis distinguantur, non requiri ullam ex parte objecti diversitatem: etsi enim plerumque contingat amorem naturalem ferri in Deum ut auctorem naturalem, amorem verò supernaturalem in Deum ut auctorem supernaturalem, ad hanc tamen distinctionem in actibus talis diversitas in objectis non est semper necessaria. Unde probabile mihi videtur, posse etiam dari actum supernaturalem amoris circa Deum ut auctorem naturalem & actum naturalem circa Deum ut auctorem supernaturalem. Primum constat: si enim infideli cupiam, vel puero de mysteriis Fidei instruendo proponeretur primus Fidei articulus, Deum scilicet esse, & res humanas administrare, posset is punctum illud sibi propositum credere Fide divinâ, & tamen objectum illud est planè naturale, Deus scilicet ut est auctor naturæ. Ulterius potest is Deum hoc modo per Fidem cognitum amare, qui amor erit supernaturalis, cum oriatur ex Fide supernaturali. Idem suo modo dici potest de amore naturali objecti supernaturalis: possumus siquidem naturaliter audire vel intelligere aliquem loquentem de objecto supernaturali, ut de Deo auctore beatitudinis supernaturalis, ergo actus naturalis ferri potest in objectum supernaturale, & consequenter hic excitare connaturaliter poterit actum aliquem amoris, seu complacentiæ circa Deum hoc modo cognitum, qui actus erit naturalis, cum ad cognitionem naturalem sequatur.

III.

Dari potest actus supernaturalis amoris circa Deum ut auctorem naturalem & naturalem circa eundem ut auctorem supernaturalem.

Viriusque huius actus possibilis declaratur.

Ratio verò horum est, quia unitas seu convenientia est, ut aiunt, de genere boni, quare ut aliqua duo convenient nullum debet esse caput discrepantiæ. Quantumcunque ergo actus aliqui convenient in objecto, si tamen vel petant à diverso principio procedere, vel ad finem diversum ordinantur, erunt inter se diversi; relucet siquidem prædicatum intrinsecum diversum in uno, quod non relucet in alio. Actus itaque amoris, esto terminetur interdum ad objectum supernaturale, si tamen petat causam solummodo naturalem, vel tantum tendat ad consequendum finem naturalem, & ad illum subiectum suum ordinet, erit tantum naturalis; actus verò alius circa idem objectum, qui peteret per se principium supernaturale, & ordinaret subiectum ad finem ac beatitudinem supernaturalem, esset supernaturalis. Plura hac de re dicentur tomo sequente, Disp. 13. sect. 2. & tertiâ.

IV.

Ut aliqua duo verò convenient, in nullo debent discrepare.

Multa requiruntur ad hoc ut actus sit supernaturalis.

SECTIO